

‘Waar stopt evalueren en begint analyseren?’

Evalueren en analyseren raken aan elkaar. Die verwevenheid roept regelmatig vragen op. Het gevoel iets dubbel te doen overheerst daarbij. Daarom dit keer een bijdrage van Caroline Eggermont. Zij is als onderwijskundige betrokken bij de inhoud van Trans-Plan & Kleuterplan en gaat in deze nieuwsbrief nader in op de vraag: “waar stopt evalueren en begint analyseren?”

EVALUEREN

Evalueren betekent: het vaststellen van een kwalitatieve of kwantitatieve waarde. Als we dit betrekken op het evalueren van een groepsplan, dan gaat het feitelijk om het vaststellen van de mate waarin leerlingen de daarin gestelde leerdoelen beheersen.

In kwantitatieve zin maken leraren daartoe gebruik van (al dan niet methodegebonden) beheersingstoetsen en vaardigheidsscores. In kwalitatieve zin spelen ook de werkhouding en het competentiegevoel van leerlingen mee. Daar krijgen leraren vooral ‘al doende’ zicht op, zeker als zij leerlingen tussentijds feedback geven en hen zelf ook lesdoelen laten evalueren.

Hoe dan ook, de resultaten werden behaald in de context van het afgelopen groepplan, waarin bepaalde activiteiten, een bepaalde instructie, een bepaalde verwerking en een bepaalde onderwijstijd door de leraar werden voorzien. En dus reflecteren leraren in de groepsplanevaluatie op de relatie tussen hun groepsplanuitvoering en de opbrengst daarvan.

Evaluatief reflecteren leraren dus vooral op het eigen handelen. De schriftelijke evaluatie wordt vooraf gegaan door een groepsbespreking met een interne begeleider of collega, die het proces van reflecteren stimuleert. En wel om na te gaan welke mogelijkheden de leraar ziet om aanpassingen te doen met het oog op de komende groepsplanperiode.

ANALYSEREN

Analyseren is het ontleden en inschatten van (meerdere)factoren. Als we dit betrekken op het analyseren van onderwijsbehoeften, dan gaat het hier om het ontrafelen en afwegen van belemmerende en stimulerende kind- en omgevingsfactoren in het onderwijsleerproces van leerlingen. Die factoren/gegevens komen voort uit observaties, (diagnostische) toetsen, kindgesprekken, gesprekken met ouders én uit de evaluatie van het vorige groepsplan.

In die zin zijn evaluatiegegevens een noodzakelijk onderdeel voor een goede analyse van onderwijsbehoeften. Maar in vergelijking tot evalueren is analyseren dus een bredere activiteit.

Alle factoren in ogenschouw nemend, benoemt de leraar uiteindelijk wat leerlingen de komende periode bij uitstek nodig hebben om hun actuele doelen te bereiken. Op grond daarvan clustert de leraar subgroepjes van leerlingen met vergelijkbare onderwijsbehoeften en stemt de interventies in het kader van IGDl daar op af.

TRANS-PLAN

De praktijk is weerbarstig en dynamisch. Soms zal het één toch in het ander overlopen. Het zij zo: print in alle gevallen je groepsplanevaluatie uit en doe er je voordeel mee bij - stap 3 van - je nieuwe plan!

KLEUTERPLAN

De ontwikkeling van kleuters en de praktijk van de kleuterklas kennen een dynamiek die zich niet laat vangen in harde cijfers op gezette momenten. Het procesmatige karakter van zowel ontwikkeling als werkwijze maken dat er hier sprake is van een voortdurende wisselwerking tussen observeren & handelen. En dat zie je terug in Kleuterplan, waar evalueren en analyseren zijn samengebracht in één stap.